№ 88 Cena pojedynczego numeru groszy 20 פריין 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

21-טער יאָהרגאַנג | 16 kwietnia 1928 r. | מאָנטאג, כ״ו ניסן תרפ״ח | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּעטערקאָווער שטראַסע 78. טעלעפאָן: פּאָסטקעסטן 17, פּאָסטקעסטן 18, פּאָסטקעסטן 21

ערד-ציטערניש אין בולגאַריען.

שטעט און דערפער אָפּגעמעקט געוואָרען פון דער ערד. — פיל טויטע און פערוואונדעטע.

די ערד-ציטערניש האָט זיך אויך געפיהלט אין רומעניען.

קראַקע, (טעלעפאָניש) פאַרמיטאָג איז אין קראַקעער אָבסערוואַטאָריום פאַרגעשריבן אַ מאָראַליגע ערד-ציטערניש, וועלכע איז פאַרגעקומען אין אַ אַלפּניגפּאַטיג נישט חמש מין מוילען.

די קאַטאַסטראָפע איז פאַרגעקומען שבת 10 אָוונד. די מאָראַליגע ערד-ציטערניש איז געווען אַזוי שטאַרק, אַז דער וויזער פון מוסטאַנראָף אין קראַקע, דער אָבסערוואַטאָריום האָט פאַרגעשריבן די ערד-ציטערניש, וואָס איז געגאַנגען פון דרום-מזרח אויף צפון-מערב, האָט זיך אַ היב געטון אויף אַ שטח פון 11 צענטימעטער. די ציטערניש האָט געדויערט אַ גאַנצע שעה.

די ערשטע ערד-ציטערניש איז פאַרגעקומען 10 אין דער פריה, אין דרום מינוט שפּעטער איז פאַרגעקומען אַ צווייטע שוין גרעסערע ציטערניש, וועלכע האָט געדויערט גאַנצע 5 מינוט. אין משך פון אַנדערהאַלבען שעה האָט זיך די ערד-ציטערניש נאָכהאַלטן אין איבער-חורן, די ערד-ציטערניש איז פאַרגעקומען אין דער דרום-געגענד פון באַלקאַן, מען רעכענט, אַז מ׳האָט דאָ צוטון מיט אַ זעהר גרויסע ערד-ציטערניש, וועלכע האָט כאָטש נישט איהר גלייכען אין דער געשיכטע פון אייראָפּאַ.

הייגט זענען שוין אָנגעקומען די ערשטע טעלעגראַמען פון די באַלקאַן-לענדער, וועלכע גיבען איבער די פרטים פון דער קאַטאַסטראָפע.

לויט די דאָזיגע טעלעגראַמען, איז די ערד-ציטערניש פאַרגעקומען אין בולגאַריען און האָט אָנגעטאָכט מאָראַליגע פערוויסטונגען אין לאַנד. די צאָהל קרבנות איז זעהר גרויס.

דאָס שטעטעל שטערמען איז אָפּגעשניטען פון דער וועלט. מען רעכענט, אַז דאָ איז אינגאַנצען פאַרגיכטעט געוואָרען. עס זאָלען דאָרט זיין 30 טויטע. אין באַסאַוויגראַד זענען דערהרגעט געוואָרען 7 מענשען. אין פּיליפּאָפּאָל איז אייגנטלען דער שדעם פון אַ פאַמפּעדאַנישען קלויסטער. צוויי מענשען זענען דערהרגעט געוואָרען. אין רובגיזזש און פּאַראַ זענען אויך דאָ זעהר פיל מענשליכע קרבנות. אין סאָפיע האָט זיך אויך געפיהלט די ערד-ציטערניש, אָבער דאָרט זענען צום גליק נישט געווען קיין קרבנות.

פון בערלין מעלדעט מען, אַז די ערד-ציטערניש אין בולגאַריען איז געווען פיל שטאַרקער און גרויזאַם ווי אין סמירנא, ביז איצט זענען פאַרגעשריבן געוואָרען 34 טויטע. די צאָהל פערוואונדעטע איז זעהר גרויס.

פון בוקאַרעסט מעלדעט מען, אַז די ערד-ציטערניש האָט מען אויך געפיהלט אין אַטיגע געגענדען פון רומעניען. קיין מעדעטענדע חזיקות זענען אָבער נישט.

אַמעריקאַנער אעראָפּלאַן אָפּגעפאַהרען אַוו צו דער דייטשער לופט-שיף בּרעמען.

מאָריס, 15 אַפּריל (פּפּ. צום „פ.ט.״) די פראַנצויזישע פּרעסע איז פול מיט לויב-געזאַנגען פאַר די האַלדישע דמטשע לופט-פליהער, וועלכע זענען די ערשטע גליקליך אַריבערגעפלויגען דאָס אַטלאַנטיק פון אַמעריקע קיין אַמעריקע.

ניו-יאָרק 15. אַפּריל (פּפּ. צום „פ. ט.״) אַמעריקאַנער אַעראָפּלאַנען זענען אַרויסגעפאָהרען מיט בענזין קיין ניו פונדלאַנד, צום אָרט, וואו עס געפינט זיך די אַנשאַפט פון דער לופט-שיף ברעמען.

אַרעסטירט אַ פערדעכטיגען פּערזאָן אין אַטענטאַט אויף׳ן איטאַליענישען קעניג.

רוים, 15. אַפּריל (א. ה.) אין דער שטאָט פּרוטאַנאַ איז אַרעסטירט געוואָרען אַ יונגערמאַן, איז וועלכען מ׳האָט בעת דער רעוויזיע געפונען אַ פּלאַן פון אַ פיר עקיגען פּלאַץ. אויפ׳ן פּלאַן זענען געוויסע ערטער בעצייכנט מיט צלמלעך. די מאַכט איז אין דער מיינונג, אַז דער דאָזיגער פּלאַן שטעלט מיט זיך פאַר דעם יוליוס-צעזאַר פּלאַץ, אויף וועלכען עס איז אויסגעפיהרט געוואָרען דער אונגעלוג-נעכער אַטענטאַט אויפ׳ן קעניג וויקטאָר עמנואַל.

עס איז אויך מעסטנעשטעלט געוואָרען, אַז דער יונגערמאַן האָט אַ פּלאַן פון מראָנט אַ מרעדען נאָפּען. זיין ריכטיגען נאָמען איז ביז איצט נישט גע-וואָרען מעסטנשטעלען. דאָגעגען איז מעסטנעשטעלט געוואָרען, אַז ער גאָהער צו דער איטאַליענישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

בעזוך פון סטודענטען פון ירושלים-ער אוניווערסיטעט איז סיריען.

ירושלים, (י.ט.א). אַ גרופּע פון 120 סטודענטען פון העברעאישען אוניווערסיטעט אין ירושלים האָט די עבר נעמאַכט אַן אויספלוג קען סיריען און לבנון.

אין די געשפּרעכען מיט די סירישע ציוניסטישע-פאַרשטעהער האָבען די יודישע סטודענטען ערקלערט, אַז זיי מיהלען נישט קיין שום מיינונגסאַנדערונגען צו די אַרא-בער, פאַרקעהרט זיי שטרעבען מיטאַר-בייטען מיט די אַראַבער פאַר דער ענט-וויקלונג פון לאַנד.

שטורמישע דעמאָנסטראַציע פון מוסולמענער איז עזה.

ירושלים, (טעלעגר. דורך יט״א) אין עזה איז פאַרגעקומען אַ שטורמישע דעמאָנסטראַציע פון מוסולמענער געגען דער אינטערנאַציאָנאַלער מיסיאָנערען-קאָנפערענץ, וואָס הערט איצט אָפּגעהאַלטען אין ירושלים. פּאָליצייַ האָט די דעמאָנס-טראַציע צעריבען. די דעמאָנסטראַנטען האָבען געשאָלטן אַ ווידערשטאַנד און אַ דעמאָנסטראַנטען זענען שווער פאַרוואונדעט געוואָרען. איצט איז די ערדנונג שוין צוריקגעשטעלט און אין שטאָט איז רוהיג.

חנוכת הבית פון אַ „ביבעל-הויז״ איז ירושלים.

ירושלים, (טעלעגר. דורך יט״א) אונטער דער מיטוירונג פון אַנגלאָקאַני-שען בישאָף איז דאָ פאַרגעקומען דער חנוכת-הבית פון אַ גרויס „ביבעל-הויז״. דער טעקרעטאַר פון דער ביבעל-געזעלשאַפט האָט בעת זיין רעדע באַפאַלדען, אַז די ביבעל איז איצט שוין איבערזעצט אין 605 שפּראַכען. דערויף האָבען נאָך געהאַלטן מען רעדעס לעדי פלומער די פרוי פון לאָרד פלומער און ד״ר מאַס דער פאַרזיצ, פון דער אינטערנאַט. מיסיאָנערען-קאָנפערענץ. דער בוי פון דעם ביבעל-הויז קאָסט אַ 17 טויזענט פונט.

לארד פלומער שויז געזונד.

ירושלים, (טעלעגר. דורך יט״א) לאָרד פלומער, וואָס איז געהען לעצ-טענס קראַנק איז שוין געזונד און ער האָט ווידער איבערגענומען זיין אַמט.

א לאַדזער געשטאַרבענער אין תל-אביב

תל-אביב (פּפּ. צום „לאָדז. טאָג.״) דאָ איז געשטאָרבען נאָך אַ לענגערער קראַנקהייט דער האַטאָל-אייגענטימער ח׳ ישעיה יעביץ, אַ ברודער פון שריפּ-שעלער און היסטאָריקער ר׳ זאַב יעביץ ז״ל.

דער פאַרשטאָרבענער שטאַמט פון לאָדז איז געווען פון די ערשטע חובבי-ציון און האָט געטאָן ביז׳ן סוף זיין לעבען אַ טעטיגער ביז׳ן סוף זיין לעבען אַ טעטיגער אינטיל אין געזעלשאַפטלעכען לעבען פון תל-אביב.

אין דער לויה האָט אָנטיל גענומען אַ גרויסער עולם און פיל לאָדזער און פאַרשטעהער פון פערידענע אינסטי-טוציעס, ווי „עולי פולין״, פון קלוב „תציוני״ א. ב. פּאָליצמייסטער פון תל-אביב ה׳ סטעקאָר. דער פאַרשטאָרבע-נער איז שלט געווען 67 יאָהר.

41 יודישע יתומים פון פּוילן ערלויבט קומען קיין אַמעריקאַ...

אויף איין נאַהט צו געבען קאָנצערט.

ניו-יאָרק, (י.ט.א) דער קאָנגרעס-שער בית-יתומים און אַמעריקאַלפאַר-שול, וועלכער האָט אויס 41 יתומים פון פּוילען, האָט זיך משתדל געווען מען זאָל די יתומים אַרויסלאָזען אויף אַ קורצע צייט אין די פאַראייניגטע שטאַטען. די דאָזיגע יתומים זענען מיט לערך 8 חדשים צוריקגעבראַכט געוואָרען פון פּוילען קיין קאַנאַדאַ, וואו זיי געוואָנען זיך אין אַ מאָרם און וועלען צרוויגען חערען אַלס לאַנדווירטשאַפטליכע אַרבעטער די קינ-דער האָבען איצט אויסגענומען מאַנדאַ-לין-אַרקעסטער, וועלכער בעשטעהט פון אַ זעהר טאַלענטפולער גרופּע. די פאַר-האַלטונג פון בית-יתומים האָט אַראַנזשירט פאַר דעם קינדער-אַרקעסטער אַ רעהאַ קאָנצערטען אין ניו-יאָרק און אין אַנדערע שטעט און די פאַראייניגטע שטאַטען. די אימיגראַציע-מאַכט האָט אָבער די יתומים אין קיין פאַל נישט געוואָלט אַרויסלאָזען אויף דעם אַמעריקאַנער באָדען. קוים מיט צרות איז געלונגען אויסוויקלען אַז ערלויבניש אויף אַזאַ אַוונד, דעם 8-טען אַפּריל, וואָן עס איז פאַרגעקומען דער קאָנצערט פון דער קינדער-אַרקעסטער דער קאָנצערט איז דורך מיט גרויס ערפאָלג.

לכבוד דעם 25-יאָהריגען יובילייַ פון דער לימעראַ-רישער טעמינקייט פון בעליבטען דיכטער

יצחק קאַצענעלסאָן

קומט פאַר דעם 2. מאַי אין „פילהאַרמאָניע״

אַ גרויסע אַקאַדעמיע.

אָנצוקלייטען אין די חעמערדיגע אָנגעפען.

צו פערמיטען

גרויסע און מלענערע סאַבריקס-לאָקאַלען

אויך שאָפען, צו קויפען פּיעטריקאַווער 10, איז עקספּעדיציע ראַזענבוים פון גרינגלאָן פון 4-5.

יונגער קריסטליכער אפיציר איז זיך מגייר

און האָט חתונה מיט אַ יודישער דאָקטאָרקע.

לעמבערג. — מיט עטליכע יאָהר צוריק האָבען זיך זיך בעקענט אויף דער לעמבערגער אוניווערזיטעט. זי, חיה שטיינבערג, האָט שטודירט מעדיצין. ער יאַן רעלסקי, אַ קריסט, האָט שטודירט יורים-פּראַקטיק. בעידע האָבען זיך ליב געקומען, הייס ליב בעקומען.

רעלסקי האָט געשטאַמט פון אַ פּריס-טאָקראַטישער קריסטליכער פאַמיליע פון שולקיעוו. די יודישע סטודענטקע איז ווי שאָכטער פון אַ אָרימען יודישען שנצדער אין לעמבערג.

עס זענען אַרויס עטליכע יאָהר. דאָס יודישע מעדעל האָט פערענדיגט איהר שטודיעס. בעקומען דעם טיטעל פון דר. מעדיצין איז די יודישע סטודענטקע אויך קיין קראַקע, וואו זי האָט אַלס פּראַקטיקירט אין דאָרטיגען יו-דישען שפּיטאָל.

רעלסקי האָט אָבער געמוזט איבער-רעדען זיין שטודיום, וואָל מען האָט איהם געגומען צום מיליטער. ער איז אַרטינגעשריטען אין דער אָפיציר-שול און ער האָט באַלד אַוואַנסירט אויף אַ מאָר-מאָרוטשניק.

דער קריסטליכער אָפיציר אָפיציר האָט אָבער נישט אויפגעהערט ליב צו האָבען דאָס יודישע מעדעל. און געשטאַנען אין אַ כסדר׳דיגער קאָרעספּאָנדענץ מיט איהר.

נאַטירליך האָבען רעלסקי׳ס עלטערן נישט געוואָלט הערען אַז זיין זון „שידוכוקע״, פרל. דר. שטיינבערג האָט זיך אָבער נישט בלויז געהאַלט שסד׳ען, נור אַפילו נישט געהאַלט הערען פון חתונה האָבען מיט דעם אָפיציר, אויב ער וועט זיך נישט מגייר זיין.

אָבער נישט נקיקע אויף אַלע מני-עות, האָט ער געשלאָסען חתונה צו חע-בען מיט זיין יודישער כלה. מיט עטלי-כע וואָכען צוריק האָט דער אָפיציר בע-קומען אַוועקליב, ער איז אַריבער קיין קראַקע און דאָרט איז צווישען פאַאר-מאָלק אָבגעמאַכט געוואָרען, אַז זיי זע-לען חתונה-האָבען. דאָס יודישע מעדעל האָט פרקלערט, אַז איהר ברודער, וועט געפינט זיך אין אַמעריקע, וועט איהר שיקען 15 הונדערט דאָלאַר, זי האָט אויך עטליכע הונדערט דאָלאַר, זי וועט אַלזאָ, האָבען אַ שעהגעלד נדן, ער וועט זיך מאַכען אַ געשעפט אין לעמבערג און חען זי וועט פערענדיגען איהר פּראַקטיק אין קראַקאַווער שפּיטאָל, וועט זי אָנהויבען אַלס דאָקטאָרקע אָרדינירען אין לעמבערג, זיי וועלען שעהן פאַרדינען און מאַכען אַ לעבען. נור אונטער אַזאַ בעדינגונג: ער מוז זיך מגייר זיין.

נישט קיין טיר געשלאָסען האָט רעל-סקי בעשלאָסען זיך מגייר צו זיין. מיט צוויי וואָכען צוריק איז דאָס פאַר-פאָלק צוריק געקומען קיין לעמבערג. דאָ האָט זיך רעלסקי מגייר געהען. מען האָט איהם אַל-געטען און אַ נאָמען געגעבען אַברהם.

דער יונגער אָפיציר איז 10 שעה נאָך דער אָפּעראַציע געלעגען קראַנק. פאַרי-גען זונטאָג, ווען ער האָט זיך געפיהלט בעסער, האָט מען געשריבען תנאים, בקרוב וועט פאַרקומען די חתונה. אַברהם רעלסקי האָט איצט אַרייגנגעטרע-גען אַ בקשה צו דער פּוליטער-מאַכט, אַז מען זאָל איהם בעפרייען פון מיל-יטער-דינסט.

מיטן דאָזיגען מאָמענט קאָכט איצט דער לעמבערגער יודישע קוזינע.

Dr. med. Ludwik Rapeport
P, Narutowicza 25 (דויפלעם) Tel. 44-1
ספּעציאַליסט פאַר גינען-, בלאָז- און האַרן-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 12—1 פאַרם. און פון 4—6 אָוונט.

Dr. P. Klinger
ספּעצ.-אַרצט פאַר הויט-האָר-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
היילט מיט קוואַרץ-לעמפּען.
אַנדזשעיאַ 2, טעל. 32-28.
נעמט אָן טאָגליך פון 1,30 ביז 2,30 פאַר דאַמען. און פון 6—8 אָוונט. פאַר מענער. זונטאָג פון 10—12 פאַרם.

Dr. W. Łagunowski
הויט, וענערישע און אורין-קראַנקהייטען
גדאַנסקאַ 42
נעמט אָן פון 9—10½, פון 1—2.45 און פון 8—9 אָוונט.

Dr. med. A. Mazur
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען, נעז און האַלז-קראַנק.
מיט אויך שטום און שפּראַך-פעהלער
האָט זיך אויפגעגעצויגען אויף
חסכאַדניאַ 65
אָנגעגעבן אויך דורך פּיקעריק. 46 טעל. 66-01
נעמט אָן פון 11½—12½ און פון 3—5 נאָכם.

Dr. Wołkowyski
חסכאַדניאַ 55 (צענטעלגיאַנאַ 10) טעל. 22-24
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און פעניר-שוואַכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 1—2 און 4—8. פרויען פון 4—5
ספּעציאַל האַרשע-ציטער.

Dr. Niewiażski
SIENKIEWICZA 34, tel 59-40
ספּעציאַל-אַרצט פאַר טיפ-ליב, פּריסאַר און מענער-שוואַכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 5—9 אָוונט.
603

יודישע דעלעגאציע אין דרום-אמעריקא

צו פארשען די מעגליכקייטען פון א יודישער מאסען-עמיגראציע.

האמבורג. (י.ט.א.) דער פארזיצער פון פעראייניגטען קאמיטעט פון „היאס-יקא-עמיגדירעקט" ד"ר קרעמין איז אָפּגעפאהרען הייט פון האמבורגער פארט אויפ'ן שיף „קאסארקאנאס" קיין בוענאס-איירעס.

אין בוענאס-איירעס וועט זיך ד"ר קרעמין צוזאמענטרעפען מיט'ן הויפּט-דירעקטאר פון י.ק.א. ד"ר לואי אונגער און מיט'ן פארשטאנד פון אמעריקאנער „היאס" ה' א יעקן בנימין.

די דאזיגע 3 יודישע עמיגראציע-אויער בילדען די דעלעגאציע, וואס וועט לויט'ן אויפטראג פון פעראייניגטען קאמיטעט פאר יודישע עמיגראציע-ענינים „היאס-יקא-עמיגדירעקט" אויספארשען די בעדינגונגען פאר א יודישער מאסען-עמיגראציע אין די דרום-אמעריקאנישע לענדער און וועט אויך מאכען די נויטיגע סברעריישונגען צו דער פעראייניגטער אימיגראנטען-הילף-עטיגקייט אין די דרום-אמעריקאנישע לענדער.

לואי מארשאל גיט 100,000 דאלאר פאר דער יוד קאלאניזאציע אין רוסלאנד.

ניו יארק, (טעלעגר. דורך ישא) לואי מארשאל האט געגעבען 100,000 דאלאר אויפ'ן חשבון פון דעם 10 מיליאן דאלאר פאנד לטובת דער יודישער קאלאניזאציע אין סאוו.-רוסלאנד. מיט א צייט צוריק האט שוין אויף דעם זעלבען נחשון געגעבען דער בעקאנטער נדבן-מיליאנער, יוליוס ראזענוואלד 5 מיליאן דאלאר. קיין וועטערע שענדונגען זענען לעת עתה נישט געפאלען געווארען.

מיסאליניס באנקעט לכבוד זאלעסקי'ן.

רוים, 15 אפריל (פפ.) מיסאליני האט הייט אנגעשטעלט א באנקעט לכבוד דעם פילזודסקי אויסרוים-מינים-טער זאלעסקי.

דער אויסאליגע פרעמיס-מינים-טער האט פל געראפט דעם פרי-לזשען אויסרוים-מיניסטער פארין בעזוך און אויסאליגן מאן דערפאר האט ער גע-האלטען א ארעד. און וועלכער ער האט אויסגעזוכט, אז אין אויסאליגן הערשט פון אויפגעג צווישען א סאראוויעטישן פרעמיס-מינים-טער צו פרילען.

מענטסטער זאלעסקי, וועלכער אין מוט א צייט צוריק געווען פרילזשער אמבאסאדאר אין רוים, האט זעהר פל צוגע-

דעלעגאציעס פון פ. פ. פ. אויפ'ן קבר פון ד"ר יוזעף פערל.

וואַרשא, (טעלעגראפיש) אויף דער זיצונג פון הויפּט-ראט פון פ.פ.פ., וואס האט זיך געכאפּן אנגעהויבען אין וואַרשא, האט דער פרעזידיום פון הויפּט-ראט, אז דער שיים-מארשאלע דאשיגסקי זאגט זיך אָפּ פון'ם פרעזידיום אין הויפּט-ראט. אלס פרעזעס הערט אויסגעוועהלט דיאמאנד. דאן זענען געלעזען גווארען א רייה רעזאלוציעס איבער דער פאליטישער לאגע.

2 נ.עם. זענען אלע מיטגלידער פון הויפּט-ראט געגאנגען אויפ'ן יודישען בית-עולם צום קבר פון ד"ר יוזעף פערל, וועמענס יאהרצייט עס איז גראד געווען אויסגעפאלען. דארט האבען זיך שוין געפונען א גאנצע רייה דעלעגאציעס פון פ. פ. פ. ד"ר יאוואראווסקי האט געהאלטען א רעדע ואך דעם פארשיידענע פעמעטישען טויער אין דער עולם איז זיך פונאנדערגעגאנגען. 5 נ. מ. האבען זיך צוריק אנגעהויבען די רעפעראטען אינ'ם הויפּט-ראט. די מיטגלידער פון פ. פ. פ., וועלכע סימפאטיזירען מיט פילסודסקי'ן, האבען זיך אין די דיסקוסיעס נישט באטייליגט.

דאס ערשטע טעלעפאן-גיגשפּרעך וואַרשא — גיגנף.

וואַרשא, (טעלעפאניש) הייט איז דא געמאכט געווארען דער ערשטער פרוב מיט א טעלעפאן-געשפּרעך קיין גיגנף. די פערבינדונג איז געגאנגען איבער קראקא, וויין און צוריק. דאס געשפּרעך איז געפיהרט געווארען צווישען דעם פאס-מיניסטער פיעדזשיצסקי אין וואַרשא און מיניסטער פאקל אין גיגנף.

די אויפרידערונג איז אמעריקא

צוליב ערקלערונג פון שטאט-סעקרעטאר קעלאג

אז די פעראייניגטע שטאטען קענען זיך נישט אנעמען פאר די מינדערהייטען אין אייראפא.

גיניוארק (יט"א) דא האט ארויס-גערופען א גרויס אויפרעגונג די ערקלע-רונג, וואס דער שטאט-סעקרעטאר ה' קעלאג האט געמאכט פאר ד' פרעסע-פאר-שטעהער, אז די פעראייניגטע שטאטען קענען זיך נישט מישען אין די אינ-גערליכע ענינים פון אייראפע מיט אין דיסמורען, וו. זי זאל בעהאלטען אוהרע בורגער. און צוזאמענהאנג דער-מיט האט די יט"א בעשטעלט פאלגענדע ערקלערונג: די רעגירונג פון די פאר-אייניגטע שטאטען איז שוין געווען אין אלגעמיינעם אין פון דער שפּאנישער אינטערוענציע אין מאראקאו. אין אזוי אין אנדערע לענ-דער. דאך איז אינ'ם אינטערעס אונזער וועגען מצד די פעראייניגטע שטאטען און די א.בערלכע אנגעלעגענהייטען פון אנדערע לענדער אונטערנעמען דער צוליב די אויפגעגעבענע מעגלעכקייט אויף אינטערוענציע אין אנדערע לענדער, אז מען זאל אויך אין אזוי אין אנדערע לענ-דער אנהויבען אין אינטערוענציע אין דער רומענישער אינטערעס.

דא זאגען נאך די רומענישע יודען נוסח אשען לטן רומענישע בירגער אין הייגע בעראלט געווארען אלס אויסלענדער. דאס גלטען אזוי דער פאל מיט דער פערבינדונג פון האנדלס-טראקטאט מיטן צאר'ישען רוסלאנד א.ן יאהר 1911. דאס איז געווען מעגליך דערפאר, ווייל די צארישע בעגרענצונגען האבען דאן גאנץ געווען די רעכט אין די א.מעריקאנער פון די יודען, וואס זענען געווען אמעריקא-נער בירגער.

די ערקלערונג פון שטאט-סעקרעטאר קעלאג האט לויט דער מיינונג פון די דערמאנטע וואשינגטענער קרייזען אנגע-דרעט בלויז אויף די מעכנישע שוט-ריגקייטען פון א דיפלאמאטישע אינטער-וענקציע אין צוזאמענהאנג מיט די רומע-נישע הלואה אונטערהאנדלונגען. דאגע-גען בעדייט נישט קיין ערקלערונג קיין אנהוים פון עפּעס א נייער פאליטיק אדער אז איבערמיט פון דער טראדיציע-נעלער אמעריקאנער פאליטיק, וואס דריקט זיך אויס אין טיפער סימפאטיע פאר ד' אונטערדריקטע יודען אין אויסלאנד.

—0—

דער רעזולטאט פון די וואהלען צום פאביאניצער שטאט-ראט.

פאביאניצער, (טעלעפאניש) 2.30 בייטאכט האט זיך געענדיגט דאס צעהלען די עפּ-פגעגעבענע שטימען צו די וואהלען פון א נייען שטאט-ראט.

אין די וואהלען האבען זיך בעטייליגט 70% וואהל-בערעכטיגטע (צום סך 90%) דער רעזולטאט איז פאלגענדער: ליסטע נומער 1 (בלאק נאראדזוי „ראצא") 3313 שטימען 7 מאנדאטען. ליסטע נומער 2 (פ.פ.פ.) 2456 שטימען 5 מאנדאטען. ליסטע נומער 5 („פולקי ציון") 399 שטימען אחד א מאנדאט. ליסטע נומער 6 (קריסטליך-נאראדאי. בלאק) 4145 שטימען און 9 מאנדאטען. ליסטע נומער 7 (דייטשע בירגער) 902 שטימען און 2 מאנדאטען. ליסטע נומער 11 (אגורה) 1689 שטימען 3 מאנדאטען. ליסטע נומער 12 (לאקאטארען און שובלאקאטארען) 801 שטימען אחד א מאנדאט. ליסטע נומער 13 (אונאבהענגיגע סאציאליסטען) 758 שטי-מען 1 מאנדאט. ליסטע נומער 14 (דייטשע ארבייטס-פארטיי) 827 שטימען 1 מאנ-דאט. ליסטע נומער 18 (יודישער נאציאנאלער בלאק. צוניפיקען) 1309 שטימען 3 מאנדאטען. אונגילטיגע שטימען 2522. (§)

וויפיל וועט מען דאס יאהר צאהלען פאר אנ'אויסל נדס-פ'אס?

(§) די פארשר שטאט סטאטיסטיק תאט בעקומען א צוטרויליכן פון אונטר-מונטערים וועגען דאס אויסגעגעבענע אויסלענדישע פעסער. אויפ'ן סמך פון א פערארדנונג פון פינאנץ-מיניסטער ראדיף אזא פאס קאסטען 250 זל. ווען דאס מוז האבען שוין בשעתו מושג-מחלט. פאר א שרלויפנוש אויף בעזוכען דאס ארויספאהר, דארף מען וועדער אויסלעגען 250 זל. פאר א פאס-פארט צו קומען פארהרען מיטהערש מאל כדי אויסלאנד בעם צוטשטעלען פעזוכען אז די נסיעה איז מיטיג צוהלט מען 750 זל. פאר א הנחה-שרלויפנוש אז פארהרען וועדער אויסלאנד מען אויך בעקומען א צוטרויליכן פון אונטר-מונטערים וועגען דאס אויסגעגעבענ

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער דעמאָקראַטישער געזעטשאַפטלעכער אָרגאַן פון 6 ביז 7 אין אָוונט.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטן ווערן נישט צוריקגעשיקט.

רעדאַקציע: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

דאָס וויטס פאַרט זיין מיר'ן אומזאַץ-שטייער?

מען שוין שטייער האָט נישט אַרויסגערופען אַזוי פיל דיסקוסיעס און פּראָטעסטן, ווי דער אומזאַץ-שטייער. וואָס שטאַרקער די פינאַנץ-מאַכט האָט אָנגעהויבן צוגעבינדן זיך מיט די מיטלען, וואָס זענען פאַרגעזעהן אינ'ם געזעץ וועגן דעם שטייער. אַלץ שאַרפער זענען געשטאַנען די פּראָטעסטן געגען דעם דאָזיגן געזעץ. וואָס איז בכלל נישט צוגעפּאַסט צו אונזערע ווירטשאַפטליכע פערהעלטנישן. די האַנדצלס-פּרעסע און די סוחרים-פעראיינען האָבען מאַנ-מעגליך אָנגעוויזען אויף דער אונאַרמאַלער לאַגע, וואָס הערט געשאַפען צוליב דעם אומזאַץ-שטייער. אין די מאַסנע-בענדע ספּערען האָט מען זיך אָנגעהויבען צוצוהערען צו די פּראָטעסטען און ענדליך האָט מען שוין דערט אָנגעהויבען צו פערשטעהן, אַז דער ראַזיגער שטייער ווירקט זעהר שלעכט אויף דער נאַרמאַלער ענטוויקלונג פון אונזער ווירטשאַפטליכען לעבען. דאָס איז אָבער נאָר געווען אין דער טעאָריע. אין דער פּראַקטיק האָבען די פערלייכטערונגען פון פינאַנץ-מיניסטעריום אויף קיין אַזאַ נישט געלעזט דאָס פּראָבלעם פון א ראַציאָנאַלן אומזאַץ-שטייער.

אין פינאַנץ-מיניסטעריום הערען איצט אויסגעאַרבייט א נאַנצע רייה שטייער-רעפאָרמען. זענען זיי אָבער נאָר נוגע די שטייערן פון הכנסה, גערמענע און ערד-בעזיץ.

אהן א גרינדליכער רעפאָרם פונ'ם אומזאַץ-שטייער וועלען מיטלען מיט גאָרנישט פערערן די לאַגע. אדרבא, די שטייער-לאַסט וועט נאָך דערמיט פיל-מאָל פערגרעסערט ווערען. אין די מאַסענפּרעסע ספּערען רעכענט מען זיך אָבער נישט דערמיט. דער פינאַנץ-מיניסטער האָט אין זיין לעצטער רעדע אין סיים נערעדט נאָר וועגן רעפאָרמען אין די דריי דערמאָנטע שטייערן. וועגן אומזאַץ-שטייער האָט ער מיר וואָרט נישט דערמאָנט. דער פינאַנץ-ראַט, וועלכער בעשטעהט פון גאַנץ ערנסטע פינאַנסיסטן און עקאָנאָמיסטן האָט זאַגאַר אָנגעוויזען דעם פינאַנץ-מיניסטער, אַז בײַ די פּראָיעקטירטע שטייער-דערהערונגען דאַרף אויך אונבעדינגט אויסגעאַרבייט ווערען א נאַציאָנאַל-שטייער. די דאָזיגע אונטערזוכונגען וועלען אפשר יאָ האָבען א ווירקונג אין עפּעס הייפּט-פונקטען:

1) אין האַנדעל אין אינדוסטריע וועלען זיין 8 קאַטעגאָריעס פאַ-צעמטען.

2) די סטאַוקע פון אומזאַץ-שטייער וועט נאָר בעטרעפען 1 פּראָ-צענט (אין הירט נאָר א האַלב פּראָצענט).

3) דער עקספּאָרט פון רויה-שטאָפען און פּראָדוקטען וועט אינגאַ-נצן פרייַ זיין פון אומזאַץ-שטייער.

4) די ציאַזונגס-מאַמיסיעס זאָלען אָבגעשאַפט ווערען און די אויס-מעסטונגען פונ'ם שטייער וועלען געמאַכט ווערען דורך דער שטייער-מאַכט ניפּא.

דער דאָזיגער פּראָיעקט ערפילט נאָר טיילווייז די פאָדערונגען פון די סוחרים-אָרגאַניזאַציעס. דער גרעסטער מייל פון די סוחרישע וואָגשען זענען אָבער נישט גענומען געוואָרען אין אַכט. אַזוי למשל זעהען מיר נישט אין דעם פּראָיעקט קיין בעשלוס צו רעפאָרמירען דעם שטייער אויף אַזאַ אופן, אַז ער זאָל נאָר גענומען ווערען בײַם פּראָדוצענט, וואָס דאָלט זעהר פיל פערלייכטערט דעם נאַנצען ענין. די סוחרים וואָלטען בעדאַרף געהאַט אין אַ נאַנצע רייה אונגענעמליכקייטען מיט די שטייער-מאַכט — פון די פערזיכערונג שטייער-אויסמעסונגען. עס איז אויך נישט גענומען געוואָרען אין אַכט די פאָדערונג צו נאָטירען דעם נעזעץ אַזוי, אַז דער אַבצאָהל פון די פאַטענטן זאָל פערעכנט ווערען אַלס אַביץ אומזאַץ-שטייער. דער דאָזיגער פאַקטאָר איז זעהר וויכטיג אין דער מיכטיגער פונקציע פון די האַנדעלס-אונטערנעמונגען.

עס איז אויך זעהר וויכטיג צו דערמירען דעם שטייער אין דעם יאָר, ווי די אויסמעסונג זאָל נישט געמאַכט ווערען אויף דער פערכוס-בער בחורה נאָר אויף דער פאַקטיש אייגענפּלאַסענער סומע פון די פּראָדוקציעס.

עס איז אויך זעהר נעוואָגשען צוערקלערען אינזאַזי נערופענע פּטייער-אַמנעסטיע, וועלכע זאָל בעפרייען די סוחרים פון די פערלענענע שטייערן, וואָס דערדריקען דעם האַנדעל און לאָזען אירם נישט נאָרמאַל נעטוויקלען.

ד"ר ב. ס.

ווי אַזוי וועט מען פאָהרען קיין ביר-בידזשאַן

מאָסקווע. (י.ט.א) אין דער צענטראַלער פּרעזידיום פון „געזערד" זענען אויסגעאַרבעט געוואָרען די כללים ווי אַזוי די איבערוואַנדערער וועלען פאָהרען קיין ביר-בידזשאַן.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ביז אירקוטסק וועלען די איבערוואַנדערער זאָלען אין געוואָנלעכע פּאַסאַזשיר-צוג פון אירקוטסק ביז דער סטאַציע אין איבערוואַנדערער-צוגען, דאָס וועט געשען דאָנערשטיק, מיטל נאָר ביז אירקוטסק ביז מיכאַילאָוקאַ וועט דויערען מיט'ן איבערוואַנדערער-צוג אַ'ערך 15 עת-לעת. אַזוי ווייט וועט די רעזולט פון די איבערוואַנדערער קיין ביר-בידזשאַן פון מאָסקווע אַן דויערן 3 וואָכען.

ביז אירקוטסק געהען פון מאָסקווע פּאַסאַזשיר-צוגען און פון אירקוטסק קיין כאַבאַראָווסק קורסירען אויטאָמאָביל שנעל-צוגען. פון מאָסקווע ביז אירקוטסק דויערט דער וועג מיט א פּאַסאַזשיר-צוג 174 שעה און פון אירקוטסק ביז מיכאַילאָוקאַ וועט דויערען מיט'ן איבערוואַנדערער-צוג אַ'ערך 15 עת-לעת. אַזוי ווייט וועט די רעזולט פון די איבערוואַנדערער קיין ביר-בידזשאַן פון מאָסקווע אַן דויערן 3 וואָכען.

הערליכע חתונה פון וויזניצער רבינ'ס אייניקעל.

טויזענדער געסט קומען מיט ספּעצ. צוגען אויף דער חתונה.

ווי ען. (י.ט.א) אין שעטעל טעעש-טע אויף דער רומעניש-שעכאָסלאָוואַ-קישער גרענעץ איז די טעג פאַרגעקו-מען א פּראַכטפולע חתונה פון 18-יעה-ריגען אייניקעל פון וויזניצער רבי'ן מיט זיין 16-יעהריגער וואונדער-שעהנער כלה, אַ'אייניקעל פון פאַנדזער רבי'ן.

אין דער חתונה האָבען זיך בעטייליגט פיל רבי'שע הויפען און טויזענדער געסט, וואָס זענען געקומען צוזאַמען מיט ספּעצ'לע צוגען.

אינ'ם מצות-טעגעל אונטער'ן פרייען הימעל אויף די גאַסען פון שטעטעל האָבען זיך מעטיליגט 3000 חסידים. די מיזרונג איז פעראייביגט געוואָרען דורך טעטיגקייט פילם-אָפּערעטאָרען.

ווי די אַרעדער צטונגען טיילען מיט זענען בעת דער חתונה-סעזון פערגעבן געוואָרען 15,000 אייער, 7,500 הינער און 3000 קילו פלייש. בעת דער סעודה האָבען געשפּילט ספּעציעלע ציגייַנער אָרקעסטערן.

די מיכט האָט אַרויסגעשיקט אין שטעטעל א גאַנצען רעגימענט פּאָליציי צו האַלטען אָרדנונג בעת דער חתונה.

294 נייע יודישע ביכער ער-שינען אין מאַסקווע.

מאָסקווע. (י.ט.א) לויט א סטאַ-טיסטיק פון „ליטעראַטורנאַיע גאַזעטע" זענען אין ראַ-סען-סאָוועטנד אַרויסגעקומען אין יאָהר 1927 294 נייע יודישע ביכער. די דאָזיגע צאָהל ביכער איז אַרויס אין 1,182,000 עקזעמפּלאַרען. אין דער אָנגעגעבענער צאָהל יודישע ביכער געהען אַריין: 61 לערן-ביכער, 58 פּאָליטישע און חינוכ-שאַפטלעכע ביכער, 29 פון דער שאָנער ליטעראַטור, 39 קינדער-ליטעראַטור, 69 פּעריאָדישע אויסגאַבען און א רייהע פערשידענע אַנדערע.

לעזט, אָבאָנירט — דאָס — „לאָדזער טאָגעבלאַט"

ד"ר חיים ווייצמאַנ'ס ברודער,

דער פיהרער פון „יודישען לאַנד" איז סיביר.

פון מ. גערץ.

אַ וועלט „הוסטאַרוש" געשעהענישן: דער „פאַמעד" (מלכה'שע עדות געשלי-טשאַפט) און ראַטען-רוסלאַנד האָבען אַנגענומען אַ בקשה'ס צו שאַפען פאַר יידען אַ יידיש לאַנד און מען שטעלט מזרח-סיביר, אין בירא-בידזשאַער ראַיאָן, אַלס אַן אָרט אין וועלכן זיי בײַ דער לויטשאַנער ראַיאָן זענען מאַדוים'ש בײַ דער לויטשאַנער גרענץ.

דער בקשה'ס פון „פאַמעד" האָט די ראַטען-רעגירונג בעשטעטיגט און מאַ-מעלך פיהרן און די מעטען די יידי-שע קאָמיסאַריאַט צוזאַמענגעזעצט דער פרעזידיום פאַר יידען. עס קומען פאַר אַ פערזאַמלונגען און מיטינגען אין ווערען אַרויס מיטגלידער פון אַלע יידישע מדינות. אונטער פון חאַם מזרח לאַנד, אין ישראל, דער צווייטער פון דאָס יידישע מזרח-לאַנד און סיביר — בירא בידזשאַן.

פראַי זיך צו פערזאַמלונגען מיט'ן נעמען מנהיג פון דאָס נייע „יידישע לאַנד" און מעטען מזרח-סיביר.

שמואל ווייצמאַן און אַ'אַלטער שם שאַפטיגן — אַזוי די פאַרטיי, וועלכע האָט געהאַלט'ם וועגן אַ מדינה פאַר יידען. אין זין התלהבות'דיגער אַנלאַגע „הוסטאַרוש" געשעהענישן: דער „פאַמעד" (מלכה'שע עדות געשלי-טשאַפט) און ראַטען-רוסלאַנד האָבען אַנגענומען אַ בקשה'ס צו שאַפען פאַר יידען אַ יידיש לאַנד און מען שטעלט מזרח-סיביר, אין בירא-בידזשאַער ראַיאָן, אַלס אַן אָרט אין וועלכן זיי בײַ דער לויטשאַנער ראַיאָן זענען מאַדוים'ש בײַ דער לויטשאַנער גרענץ.

דער בקשה'ס פון „פאַמעד" האָט די ראַטען-רעגירונג בעשטעטיגט און מאַ-מעלך פיהרן און די מעטען די יידי-שע קאָמיסאַריאַט צוזאַמענגעזעצט דער פרעזידיום פאַר יידען. עס קומען פאַר אַ פערזאַמלונגען און מיטינגען אין ווערען אַרויס מיטגלידער פון אַלע יידישע מדינות. אונטער פון חאַם מזרח לאַנד, אין ישראל, דער צווייטער פון דאָס יידישע מזרח-לאַנד און סיביר — בירא בידזשאַן.

פראַי זיך צו פערזאַמלונגען מיט'ן נעמען מנהיג פון דאָס נייע „יידישע לאַנד" און מעטען מזרח-סיביר.

שמואל ווייצמאַן און אַ'אַלטער שם שאַפטיגן — אַזוי די פאַרטיי, וועלכע האָט געהאַלט'ם וועגן אַ מדינה פאַר יידען. אין זין התלהבות'דיגער אַנלאַגע „הוסטאַרוש" געשעהענישן: דער „פאַמעד" (מלכה'שע עדות געשלי-טשאַפט) און ראַטען-רוסלאַנד האָבען אַנגענומען אַ בקשה'ס צו שאַפען פאַר יידען אַ יידיש לאַנד און מען שטעלט מזרח-סיביר, אין בירא-בידזשאַער ראַיאָן, אַלס אַן אָרט אין וועלכן זיי בײַ דער לויטשאַנער ראַיאָן זענען מאַדוים'ש בײַ דער לויטשאַנער גרענץ.

דער בקשה'ס פון „פאַמעד" האָט די ראַטען-רעגירונג בעשטעטיגט און מאַ-מעלך פיהרן און די מעטען די יידי-שע קאָמיסאַריאַט צוזאַמענגעזעצט דער פרעזידיום פאַר יידען. עס קומען פאַר אַ פערזאַמלונגען און מיטינגען אין ווערען אַרויס מיטגלידער פון אַלע יידישע מדינות. אונטער פון חאַם מזרח לאַנד, אין ישראל, דער צווייטער פון דאָס יידישע מזרח-לאַנד און סיביר — בירא בידזשאַן.

דער בקשה'ס פון „פאַמעד" האָט

לאדזער כראניק.

נאכט-דיזשור אין די אפטייסען.

הייגט דיזשורירן פאלגענדע אפטייסען:

אמאלגאמעטש, פאביאנוצער 50; גאבדזונסקי, פעטרזקאווער 164; סאקאשעווטש, פישעראוד 19; רעמביעלנסקי אדזשעיא 26; זונדעלשווטש, פעטרזקיער 25; קאספערשעווטש, וגערזשער 54; מרצאלאוסקי, בושעשעער 56.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „האו".

זונטאג דעם 22 אפריל קומט פאר די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער גזעזל-שאפט „האו" מיט פאלגענדען סדר-היום: נעשעפטיגונג פון בודזשעט-פרעלימינער אויף 1928, וואהלען פון פערוואלטונגס-מיטגלידער, קאנדידאטען אין רעוויזיאנס-קאמיסיע א. א. אויב די געהייריגע צוהל מיטגלידער וועלען צום אנגעגעבענעם טערמין נישט ארשיינען, וועט די פער-זאמלונג פערקומען צום צווייטען טערמין אין זכלבען טאג 5 אחדנד.

קופאן 130 №

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פון „דזשינען קופען קען בעקומען בייפוס יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדעקציע.

גיליכיג חיינס מאנטאג,

דעם 16. אפריל פון 8—9 אב.

ווי וועט הייי-יאהר אויסזעהן די בוי-טעטיגקייט?

מייסטען צינעלניעס האבען שוין פערקויפט זייערע אויסארבייטונגען ביז יולי.— די אונטערשידען צווישען בוי-מאטעריאלען און ארבייטס-לוין פארן קריג און איצט. — פארוואס ווערען מייערער אלמע הייזער?

דאס בוי-געשעפט — אויסגעברייטערט. דו בעטרעפט פון דער רעגערונג און פון די זעלבסט-פערוואלטונגען די שטעט און דערפאר אויסצובויען, שטעהן זעלבער ווערט געקויפט צו ווערען, פון דער צווייטער זייט אבער אויך, אז די געלד-מיטלען, וואס זענען בעשטימט פאר דעם צווקע, זענען נישט געגענוגיג. מיר עוי-מתען זיך אין מיזשערער גנע וואוינונגען פארן מומעלשטאנד און ארבעטער. אין שפיטאלען א. א. די רעגערונג און די זעלבסט-פערוואלטונגען שטוצען די בוי-פאציע אין די ראהמען פון פעסט געשטעלטען פרוזשעקטען, דערבייי קומען די פרעדיטען פון דער „באנק פאר פאלקסווירטשאפט" דערוויילער אין נאך דאס פראבלעם פון א גרויסער בוי-אקציע אין גאנצען לאנד נוכמטיג נישט געלעזט.

עס פעהלען אינו גרויסע קאפיטאלען, כדי צו קשען הערקפיהרען א אונטעג-מוזיק בוי-אקציע. דערצו אין אויך אונ-זער נעשעפטיגונג נישט מספיק צו ווער-קען אויפ'ן צפלוס פון אויסלענדישען קאפיטאל.

מאן, אין בכן, דער אויסזעהן פון דער רעזולטאט לאנד? מיר מיזען חיינט אפ-קומען פאר די המאים פון די געשעהענע פונקט'ן. די ראזונג זאלל האט דעם אנטשרעקענדער בעזואיזעס, צו פעשרענ-דען אין דער אויסבויען אויסבויען אויסבויען שטאצען, וואס מאכען אויס בי-לוגער.

דאס אויסבויען אעט הייז לאלקולירט זיך נישט פאר דעם פרוזעס-קאפי-טאלזמס, מחמת אר קען פאר זיין געלד בשקומען 7 פראצ. ישרלוך און די סוב-לדסטע בשנה און בעם דיסקאנטירען די קראנטסטע וועקסלען אפילו 18 פראצענט, בעת אנד הייז קען קוים טראגען פון 3 בזו 5 פראצ. פון דער צווייטער זייט אין דער פראזעס וועגען וואלא-רוזירען דאס דירה-נעטר נוט דארפען, מחמת דאס וואלט ארויסגערופען א גרויסען וואקום פון ארטיזאנס-אין בע-אמטעזלוין אין מכולא גרעסערע בא-דישעס אויסמאבען.

פאר'ן קריג זענען די בוי-מאטעריא-לען געווען ווהר טייער, דאנגען דער ארבייטס-לוין אין געווען קלין. הייגט אין פערבייטס. דער ארבייטס-לוין מאכט אויס דעם גרעסטען טייל פון די הוצאות. דער לעצטער אויסשטאנד האט ווערער פערארזאכט א שטוגערונג פון די בוי-מאטעריאלען. עס מיט דערבייער ראציע-נאליזירט ווערען די ארבייט אין די צו-גלייכיש. די הויפט לוין- אין פראדוקציע קאמען קומען נישט בלויז פערקלענערט ווערען דורך ארבייטס-לוין די לוינען, נאר קודם כל דורך דער משפאנירונג פון דער ארבייט. אבער דאס פארערט וויי-דער אמאל קאפיטאל!

דאס אנהויבען אבאמת גרויסע בוי-אקציע וויזט זיך אויס בי די איצטיגע אומשטענדען בטעם פאר אונטעגליך. עס אין דערוויבער קען וואנדער נישט, וואס די אלטע המשך ווערען כבי אינו בסדר מעשה. ווי טראגען איצט מעהר הסכמה, בעת פון דער צווייטער זייט שטעהן אויפס די נעשעפטען נישט נוט אין אויך די אקציעס זענען געפאלען אין לערם.

פון דעם אלעם אין צו דרינגען, אז עס אין נאך פרוהצייטיג צו רעדען פון א גרויסע בוי- אקציע אין איצטיגען יאהר.

O. B.

וועז איהר געהט אריבער די גאס,

קוקט מיט אפענע אויגען: איהר קענט בלייבען אנ'אייביגער קלי-קי, אדער גאר געפינען דעם טויט.

הימ זיך, מעז זאל אייך נישט איבערפאהרען!

„אררט"

ארטיסטישער רעזאי אין קאמער-מעטער אונטער דער לייטונג מ. בראדעראן

הייגט מאנטאג, 1 פארשטעלונג אנהויב 9.15

שנים עשר מי יודע?

1) פסח, 2) פעסאח, 3) קישלען, 4) לוסט פליהער, 5) זייגערל, 6) מלוה מלכה, 7) סאלעם אלעיקום, 8) ישובניקעס, 9) נאך דער חופה, 10) חסידישער טאנץ, 11) סאציליזאציע, 12) בעקערלעך.

מארגען דינסטאג, 2 פארשטעלונגען אין פילהארמאניע (8 און 10.15) לטובת הימפעטאריו-קליניק, פאלודניאווא 19.

הנחה-בילעטען אונגילטיג. די קאסע איז אפען פון 1.30

שטיל שטאנד אויפ'ן לאדזער מאנופאקטור-מארק.

די מאלמע ווענטערען מאכען א תל פונ'ם האנדעל.

(א. ב.) חיות ווי חי-יאהר איז דער קריסטליכער פסח אויסגעפאלען צוזאמען מיט'ן יודישען, פיהלט זיך טאקי איצט אויפ'ן האנדעלס-מארק א גרויסע שטיל-קייט; פון דער פרעוויגע קומען קיין קונים נישט אן און אויך צווישען די ערטיגע פוחרים גוזא ווערען קיין טראנזזאקציעס נישט געשלאסען. דערצו קומט נאך צו דאס קאלטע וועטער, וואס איז נישט קיין קלייניג מניפה פאר דער בעזוכונג אין האנדעל.

אין סוחר'ישע קרייזען ערווארט מען עבער, אז קומענדע וואך, ווי באלד דאס וועטער וועט זיך ענדערען, וועלען קומען פוחרים פון דער נאהענטער און ווייטער פרעווינץ כדי איינצוקויפען זומער-אר-טיקלען. אין וועט דער פדיון זיין א גו-טער, ווייל ממילא ארייגנרעטען אנ'אויפ-לעבונג אויך אויפ'ן גארן-מארק. פאר יום-טוב איז יעדענפאלס די לאגע נישט געווען זעהר פויגלדיג. א בעזונדערע שטילקייט חאט זיך געזיהלט אין פרא-חיינץ-האנדעל.

אין די האנדאלס און פינאנץ-קרייזען רעכענט מען דערויף, אז באם די בוי-טעטיגקייט וועט לעבעדיגער ווערען, וועלען אויך די בוי-ארבייטער און די אר-בייטער פון די קרובה'שע בראנזשען קוינען פאזהר טעקסטיל-סחורות.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „הכנסת כלה וגמילת חסדים".

פארינע וואך איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון „הכנסת כלה וגמילת חסדים" וואלבערסקע 20 אונטערן פארזיץ פון ה' רעזענבערג. לויט'ן אפ-געגעבענעם בעריכט איז צו זעהען, אז דער מראגען האט דאס יאהר פערטיילט 22.712 זל. אויף הכנסת כלה און גמילת חסדים. די פערזאמלונג דריקט אויס אנערקענונג דער פערוואלטונג פאר איהר שעטיגקייט און עס ווערט געוועהלט א נייע פערוואלטונג אין פאלגענדען צוזא-מענסטעל:

פרויען נאסאנזאן, לעמאן, לענטשיצקי בערגמאן, קוביץ, רעזענמאן, זיל'ירמאן, שלאדקאווסקי און טייר. רעזויזיאנס-קאמיסיע: ראזענוואלד, זעלמאן און שאל-דזיאלדסקי.

א גרויסער ציוניסטישער מיטינג איז „פילהארמאניע".

אין צוזאמענהאנג מיט דער קאנפע-רענץ, וואס ווערט אפגעהאלטען אין לאנד, פון די צענטראלע קאמיטעטען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און פיילען און נאליזיען קומט פאר זונטאג דעם 22 ה. ח. 4 א זונער גאלמיטאג אין פילהארמאניע זאל א גרויסער מיטינג א.ד.מ. „די ציוניסטישע פחאבלעטען אין דער אלבוי פון ארץ ישראל". מיט דער בשמולהגיג פון פארזיצענדען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנגרעס-פוילען ה' ל. לעווטע, פארזי-צענדער פון דער אינצוקויפען זומער-אר-טיקלען. אין וועט דער פדיון זיין א גו-טער, וועט ממילא ארייגנרעטען אנ'אויפ-לעבונג אויך אויפ'ן גארן-מארק. פאר יום-טוב איז יעדענפאלס די לאגע נישט געווען זעהר פויגלדיג. א בעזונדערע שטילקייט חאט זיך געפיהלט אין פרא-חיינץ-האנדעל.

אין די האנדאלס און פינאנץ-קרייזען רעכענט מען דערויף, אז באם די בוי-טעטיגקייט וועט לעבעדיגער ווערען, וו-לען אויך די בוי-ארבייטער און די אר-בייטער פון די קרובה'שע בראנזשען קוינען פאזהר טעקסטיל-סחורות.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „הכנסת כלה וגמילת חסדים".

פארינע וואך איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון „הכנסת כלה וגמילת חסדים" וואלבערסקע 20 אונטערן פארזיץ פון ה' רעזענבערג. לויט'ן אפ-געגעבענעם בעריכט איז צו זעהען, אז דער מראגען האט דאס יאהר פערטיילט 22.712 זל. אויף הכנסת כלה און גמילת חסדים. די פערזאמלונג דריקט אויס אנערקענונג דער פערוואלטונג פאר איהר שעטיגקייט און עס ווערט געוועהלט א נייע פערוואלטונג אין פאלגענדען צוזא-מענסטעל:

פרויען נאסאנזאן, לעמאן, לענטשיצקי בערגמאן, קוביץ, רעזענמאן, זיל'ירמאן, שלאדקאווסקי און טייר. רעזויזיאנס-קאמיסיע: ראזענוואלד, זעלמאן און שאל-דזיאלדסקי.

„דער ציוניזם און די העברעאישע בעוועגונג".

אין לעקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע האט דער בעקאנטער העב-ראישער שריפטשטעלער אין פעדאגאג ה' א. לובאשיצקי געהאלטען א רעפעראט אויף ד. ט. „דער ציוניזם און די העב-ראישע בעוועגונג".

אין נאמען פון דער קולטור-קאמיסיע בי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע בע-גריסט דער פארזיצענדער ה' לייפמאן דעם חשובי'ן גאסט און שעלט איהם פאר די פערזאמלטע, אונטערשטרייכענ-דיג די פערדינסטפולע שריפטשטעלערי-שע און לאנגיאהריגע סעטיגקייט פון ה' לובאשיצקי.

אין א לענגערען רעפעראט און אין א שענער העברעאישער שפראך שילדערט דערויף ה' לובאשיצקי די ענטוויקלונג פון דער חבת-ציון-בעוועגונג און פון דער תקופה פון הערצעלס פאליטישען ציוניזם ביז צו דער הייגטיגער צייט און קומט צום אויספיהר, אז עס מוז געשאפען ווערען א שטארקע ארגאניזאציע פאר דער העב-ראישער קולטור, וועלכע זאל האנד בי האנד מיט דער ציוניסטישער ארגאניזאציע מיפווירקען לטובת דעם העברעאישען ערציהונגס און שול-וועזען אין די גלות-לענדער און אין ארץ-ישראל.

דער אינהאלטסרייכער רעפעראט איז אויסגעהערט געווארען מיט גרויס אויפ-מערקזאמקייט, דער פארזיצענדער דריקט אויס צו לעצט דעם געהעהרטען פרעלע-גענט א דאנק אין נאמען פון ציוניסטי-שען קאמיטעט.

אויפ'ן לאדזער כראניק.

נאכט-דיזשור אין די אפטייסען.

הייגט דיזשורירן פאלגענדע אפטייס-ען:

אמאלגאמעטש, פאביאנוצער 50; גאבדזונסקי, פעטרזקאווער 164; סאקאשעווטש, פישעראוד 19; רעמביעלנסקי אדזשעיא 26; זונדעלשווטש, פעטרזקיער 25; קאספערשעווטש, וגערזשער 54; מרצאלאוסקי, בושעשעער 56.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „האו".

זונטאג דעם 22 אפריל קומט פאר די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער גזעזל-שאפט „האו" מיט פאלגענדען סדר-היום: נעשעפטיגונג פון בודזשעט-פרעלימינער אויף 1928, וואהלען פון פערוואלטונגס-מיטגלידער, קאנדידאטען אין רעוויזיאנס-קאמיסיע א. א. אויב די געהייריגע צוהל מיטגלידער וועלען צום אנגעגעבענעם טערמין נישט ארשיינען, וועט די פער-זאמלונג פערקומען צום צווייטען טערמין אין זכלבען טאג 5 אחדנד.

קופאן 130 №

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונ'ם דזשינען קופען קען בעקומען בייפוס יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדעקציע.

גיליכיג חיינס מאנטאג,

דעם 16. אפריל פון 8—9 אב.

צום אבצייכנונגס-טאג לטובת „בית מחסה לזקנים".

מארגען וועט זיין אנ'אבצייכנונגס-טאג לטובת דעם זעניים-הויז, וועלען אין אלע ראבעס שטעהען דאמען און הערען ביי ישלעך און פערקויפען די אבצייכנונגען. עדער דורכגעהער פון זיך אבגעבען א השבון, וואס די פערוואלטונג און דער ראמען-קאמיטעט האט אויפגעזעצט בעמשך פון זיין קורצער עקסיסטענץ.

הייגט האלטען זיך אויף אין אלעען און אין דעם נייעם הויז 130 נפשות. יעדער דארף פערשטעהען וואס דאס אויסהאלטען קאסט אם יעדע וואך. מיר שעהען אבער נישט אפ און מיר בויען ווייטער. מיר וועלען דעם הייגטיגען זו-מער אויספערטיגען דעם נייעם בנין, בחמת די צאהל זקנים און זקנות וואס נעמען זיך רחמים, אז מ'זאל זיי דארט אויפנעהמען ווערט גאר נישט ווייניגער. א זייטיגער מענש קען אשר גאר נישט גלויבען, אז מ'ווארטען אויף דער חילף ערוב 300 נפשות, און ווער זענען דאס.

דאקטאר בערנארד פון פעטריקאוו

געווען צווערשט לייב-דאקטאר פון פרייכישען כעניג פרידריך ווילהעלם, געווארען א בעל-תשובה און נאכדעם אליין א רבי.

יעצט איז געווארען 20 יאהר זיינט ער איז נאסר געווארען, און איך גיב דאס די זעהר אינטערעסאנטע און שאנענדע לעבענס-בעשרייבונג פון דעם דאזיגען בערקווירדיגען „דאקטאר-רבי", וואס האט געשפילט א גרויסע ראלע אין פוילען.

פון ש. גראט.

ש. נ'שף פון עפענטליכע אין „מאר-נינ'אינ'ראסטנע בעשרייבונג", וועלכע מיר ברינגען דאס אנווערע לעזער מיט קלייגע קרצונגען.

די רעד.

איך הייל דאס דערצעהלען די לעבענס-בעשרייבונג פון אייגעם פון די מערק-ווירדיגסטע רביים, וואס האבען מיט אהרען צוריק געלעבט אין פוילען. דאס איז דער רבי ר' חיים דוד פון פעטרי-קאוו, העלכער איז אויך בעריהמט געווען מיט זיין נאמען „דאקטאר בערנארד". דער דאזיגער רבי איז געווען איינער פון די העלפ-בעריהמטע מעדיצין דאקטאר-רבים אין יענע צייטען, און אין זיינע יוגנט-יאהרען איז ער געווען א גרויסער אפיקורס און א פוטע ישראל, געגעסען טריפות, אין פלוצלונג איז ער געווארען א בעל-תשובה, און נישט פחות א בעל-תשובה, נאר א גרויסער רבי.

הייגען דאזיגען מערקווירדיגען רבי האט מען ביז איצט כמעט גארנישט גע-שריבען. דער שריפטשטעלער א. ליפשוין, אין זיינע ביכער „יודישע נשמות", דער-מאהנט איהם נאר אין א פאר ווערטער, נישט מעהר. בייס פארשען איצט די עשיכטע פון חסידות און רביים אין פוילען, און ספעציעל די ציינטען פון רבי פון לובלין, קאזיניצער מגיד, פשיסכע, קאצק, ווארקע, האט איך זיך אנגעשטו-סען אויף דעם דאזיגען פערקווירדיגען „דאקטאר-רבי", וואס האט געלעבט אין יענע צייטען, און צו משן גרויסער פער-וואונדערונג האב איך געפונען גאר אינ-טערעסאנטע אמונעלתיטען הייגען זיין לעבען, וואס קלייגען ווי א פענסאציע, ווי אז'אויטערלישע משפה.

* * *

רבי חיים דוד איז געבוירען געווארען אין יאהר תקל"ח (1775) אין א קליין שטעטעל אין פוילען, זאלושין, פעטרי-קאוער גובערניע. זיין מאטער איז געהייען א פשוט'ער יודישער דערפס-יוד, געהייי-סען ישכר בער; דערפון שטאמט טאקע זיין שפעטערדיגער פאמיליען-נאמען — „בערנארד". וועגען דער געבורט פון ר' חיים דוד ווערט דערצעהלט א גאנצע לע-גענדע. ישכר בער האט א לאנגע צייט נישט נעהאט קיין קינדער. אינמאל האט א פריץ, א רייכער פוילישער גוטבעזיצער געבען זאלושין, געלעגט ארעסטירען א יודען, וואס האט געהאוינט בי איהם אין דערף, ווייל ער איז איהם שולדיג געבליבען 500 גילדען. אין יענע צייטען האט „ארעסטירען א יודען" געמיינט — ארעסטירען איהם אין א פינסטערער גרוב, וואו ער איז אויסגעגאנגען פאר קעלט און פאר הונגער. ישכר בער האט אויף דעם יודען רחמנות געקומען, און אזוי ווי ער האט צוגעזאטעלט אביסעל געלט, איז ער אוועק צום פריץ און איהם בעצאהלט די 500 גילדען, און דער ארעסטירטער יוד איז בעפרייט גע-ווארען. אין יענע צייטען איז געווען בעריהמט אלע רבי אין פוילען דער רבי ר' אלימלך פון ליזענסק. ווי דער דאזי-גער רבי איז געווארען פון דער געשיכטע, האט ער געשיקט זאגען דעם פשוט'ן יודען, ישכר בער, אז פאר דער דאזיגער מצות פון פדיון שבויים, בענשט ער איהם מיט צוויי ברכות: ער זאל לעבען לעבען און ער זאל האבען א זוהן, וואס וועט פערשטיען די וועלט. די ברכה פון לאנג לעבען איז ווירקליך פקוים געווארען. ישכר בער האט דערלעבט א אלטער פון 105 יאהר. אויך די צווייטע ברכה איז ערפילט געווארען, און אין יאהר תקל"ח איז געקומען אויף דער וועלט רבי חיים דוד.

מילא די שמחה פון די אלטערן איז געווען זעהר גרויס. דאס קינד חיים דוד האט זיך גוט עענטוויקעלט און האט אויך ארויסגעוויזען א גוטען קאפ צום לער-נען. ווען ער איז אלט געווען זיבען-עכט יאהר, א"ז ער געווען בעריהמט אלט אנ'עלוי, און צו צוועלף יאהר האט ער שוין געקענט הגלה ש"ס אויף איטווי-גיג. דער פאטער האט זיך נאר געפרייט מיט זיין גערעטענעם יונגען זוהן און געזעהן אין דעם בעשטענעם ערלעך, ווי די ברכה פון רבי ר' אלימלך ווערט ווער-ווירקליכט.

אבער דעמאלט איז פארגעקומען אנ'-איבערקעהרעניש אין גייסט פון יונגען חיים דוד. פארגעקומען איז עס אזוי: זיין פאטער, ישכר בער, האט געהאט א שוועסטערקינד, וועלכער האט אויך גע-הייען ישכר בער, און האט געשטאמט פון דער שטאט זאמאשטש, אין פוילען. דער דאזיגער קוזין, ווי ער האט זיך גערופען דערנאך, ישכר בער פאלקענזאן, איז געווארען דערנאך גאר בעריהמט אלס א דיכטער און דאקטאר-מעדיצין. פאל-קענזאן איז געווען אין דער יוגענד א גרויסער למדן, גאר נאכדעם האט ער זיך בעקענט מיט די „השכלה" - שטרע-מונגען, וואס זענען געגאנגען דעמאלט פון דייטשלאנד, פון בערימטען יודישען פילאזאף מענדעלזאן און זיינע תלמידים. פאלקענזאן האט פערלאזען פוילען, איז אויך קיין בערלין. דארט א לאנגע צייט געהונגערט און געלערנט וויסענשאפט, און געגדיגט אלס דאקטאר-מעדיצין אין דער אוניווערזיטעט פון האלע. פאלקענ-זאן האט אויך געשריבען לידער. און אין בעטראלט — אויסגעברוטען. דו בעטרעגען פון דער רעגערונג און פון די זעלבסט-פערוואלטונגען די שטעט און דערפאר אויסצובויען, שטעהן ווערט אויס-געשטעלט אויף דעם גאר מלחמה-ריגען ווערטשאפטס-לעבען. מען אזו דער רעפער אויצט געשטאנען, וואס פאר א וואנדלונג עס וועט אויצט אנגעמען. מען האלט, אז דאס יאהר וועט אין גאנצען לאנד אנגעהן אנ'אתמעספערע בוי-מאטעריאלען. אין די מאנאטען פון פעברואר שטעקט לוגען גרוס בוי-פלאנער און מען ווערט גאר אויף די בוי-פרעדיטען, כדי זיי צו קאנען דערלאנגען. די דאזיגע בוי-אק-ציע זאל זיי אנהויבען שוין הייגטיגע וואך. פיל צוגעלגטעס דאבען שוין זייערע צאנצל-אויסארבייטונגען ביז יולי. פער-קויפט גאן עס אין מאנגלוי, אז עס וועט דאס יאהר זיין א מאנגעל אין צוגעל, ווען די מאנופאקטאר וועלען נוט אויסבויען מען אוטגעע צוגעלגעס, כדי נישט צו זיין אפהענגיג פון די פרוואטע אונטער-נעמער.

ישרעפאלס אין קיין כפל נישט, אז דאס יאהר וועט די בוי-מעטיגקייט זיין בעדייטענדער שטארקער, ווי אין די בוי-אקציע, ווי אין די מאנופאקטור-מארק. מיר ווערען אבער נישט אפ און מיר בויען ווייטער. מיר וועלען דעם הייגטיגען זו-מער אויספערטיגען דעם נייעם בנין, בחמת די צאהל זקנים און זקנות וואס נעמען זיך רחמים, אז מ'זאל זיי דארט אויפנעהמען ווערט גאר נישט ווייניגער. א זייטיגער מענש קען אשר גאר נישט גלויבען, אז מ'ווארטען אויף דער חילף ערוב 300 נפשות, און ווער זענען; דאס

די קהלה'שע מקוה אין דער בלינדער יוד.

די ריסענישע אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

(ג) די נעלמאנ'ע זעמע פון דער קהלה-פערוואלטונג אין, ווי דער שטונער, גע-ווען א שטרמלישע מיט דעמאנסטרא-ציע. פראטעסטירן אין אונטערבלא-ציע איל'ן אדרעס פון דער הערשנ-דער קהלה מעהרהייט.

בעלד נאכדעם ווי פרעזעס מעמבער מעדעם די זיצונג, האט פרעס זעלמאנ-ווישע ארטנעטראגען אנ'אנטערבלא-ציע, דלמאי אין דער קה'לשער מקוה אויף זאמארניא כאם האבן יאהרען-לאנג געארבעט א יוד בין ער אויך לחבר גע-ווארען אין אנצ קוקס מען זיך נושם אים אויף אמהם. דער פאבמער פון דער מקוה לאהט דעם פלוגרען שטארבען פון הונגער. ה' זעלמאנאווישש לעגט פאר דערזעער, אז די קהלה זאל דעם יוד צאר לען 25 זל. א מאנ'.

פרעס כ. נומאן ווייס אז, אז דעם פראבלעם יוד דארף איינהאלטען דער מקוה אונטערמעסר, ווענלער האבן אנ-פרעדרעגען. לענט פאר, אז די קהלה זאל אויפמאכען א ברעק אויף דעם מקוה-פאבלער, צו צאהלען דעם קראנקען יוד, דען אין געגענפאל בעקלעקס ער דעם פרשבמוש פון דער קהלה. די קהלה מוז אויפבאהרען דעם מקוה'נוס צו ער-פולען זיין פלוטס לגבי דעם יוד, אויב נושש זאלען אנטשרעכמען ווערען שרעכנלישע שרעס געגען אהם.

פרעס זעלמאנאווישש פארשלאג פאלט דורך, דאנעגען ווערט אנגענומען פרעס האבמאנ'ס פארשלאג ווענען אויפ-פארען דעם מקוה'נוס, ער זאל צוזאמ-לען דעם פלוגרען אנגעשטעלמען; מהלע עבעבערס נעווארען פרעס פלוגאנטים אויסבעשרענט, צו ווענען דעם מיין זאל פארקומען א דין תורה.

ווייטער ווערען געלוישט קאמבינאצ-ען, די אפשלאטיג קאמיסיע פאר'ן עמאם בעם אהצעפמיריען די וואהל פון א כבוד אפשלאטיג פון קאמיסיע.

פרעס רום פרעגט אויך ארויס געגען צוא סוב קאמיסיע, דאס לוגט אויס-שליטער אין די קאמפעטענצען פון דער קהלה פערוואלטונג. פרעס זעלמאנאווישש ווייזט אז, אז די עמאם-אויסבעשטענען פון דער קאמיסיע זענען נושש רעלמאנ-די רעכטע יודען ווערען אויפ'ן חשבון פון די ארומע לעט פרעזענטירט. ער פאר-לאנגט דערויבער צוזאלאזען צו דער אבע לאטיג קאמיסיע צוויי ארבייטער-פאר-טרעטער. דעם פארשלאג שטיצט אנ-מער פרעס צטרגאמיסקי. אויך פרעס ווייצטאן און פאר ארבייטער-פארשטע-הער און דער מעשלאציע - קאמיסיע נאר פרי צו מאכען א קאמבראל אובער דער ארבייט, ווערעס ארבייטער ווערען בעפרייט פון עמאם.

פרעס דאמאן זאגט, אז מראיז דעם, וואס די סאב-אפשלאטיג-קאמיסיע אר-בייט געווינבהאבם, דארפען צוגעלאזט ווערען ארבייטער - פארשטעהער, ווייל פול ארבייטער נעגען רוסא יא בעשטע-הערט געווארען מיט עמאם.

לסוף ווערט די זעלמאנאווישש'ס פאר-שלאג ווענען צוזאלאזען ארבייטער אנ-ווארפען. דעם זעלבען גרל האט אויך פרעס וויטמאנ'ס פארשלאג ווענען שא-פען א צווייטע אפשלאטיג קאמיסיע אז פרעס האבמאנ'ס פארשלאג צו פאר-גרעסערן אלע קאמיסעס פון 5 אויף 7 פערזאנ. דאס זעלבע אין מיט'ן פאר-שלאג פון פרעס ווינטמאן ווענען ציקאאגו-מוריען צו דער אפשלאטיג - קאמיסיע צו 1 פארשטעהער פון יעדער רעגעמענט.

א בעמערקונג פון דאס אויך בעדאס פרעס זעלמאנאווישש'ס ווערדינג, אז מ'זאל נע-מען הלף א יודישע ארומע פאמיליע, ווענלסטע מ'וועט דעמט, מאכטאנ ארויס-ווארפען פון דער דירה. עס האט גענעמט די אנווענדונג פון פרעס ווינטמאן, אז די זאך בעלאנגט צו דער קאמיסיע פאר סאציאלער הילף.

דא געהט א ברוף פון הרב קריל. ער מאכט חחגר א מאכטער, מיט ער א שטיצע פון 1000 זל., ווי דער מחנה אזן פון מטה יאהדעז אין דער קהלה.

פרעס רום זאגט נביאות, אז די „אגודה" בעמוהט זיך צו לאזערען דעם ראבמנאט, זי וויל געווען די מ'ר-תו'ראה'ס; בעי אנ'אנדער מעדרהנוס אז די „אגודה" אריינגעדרעגען געגען יש-דער פארדרעגג פנ'ס ראבנאט.

דער אנוועזענדער הרב ראזענבערג נוט נעדאנקט דעם ה' רגס. ער מענט'ס, אז די „אגודה" פאליטיקירט מיט דעם ראבו-נאט. ווען ער, הרב ראזענבערג, האט לעגענענט אפגעגעבען א שלעכטע ברעף, ראט די „אגודה" שפעזיפיצירט אזוי לאנג בין זי האט זיך ווי עס אין ארויסגע-דרעהט פון געגען. ווייל ער אין נישט גענוג נעזאר'לוגס „אגודה" אין נושט אנגעלאזט זוינדרים א נאמען אין שיקס הויז. ער וועט שטמקען פאר דער פארדרעגג פון זיין חבר אין אויף דער קאנטרעגער קהלה-וויצוג וועט ער בע-מען זיין פארדרעגג ווענען א חתנת-שטיצע.

די ארומע פון הרב קריל בעצוגנעם פרעס צוטרגאמיסקי פאר אנ'אנדערער מע זאר, מען בעמערקט די קהלה, ווי א מעלעזערינג קוה. ווען עס האנדלט זיך ווענען 10 זל. שטיצע פאר אנ'ארומען, נעהט אן א הייכער קאפע, אין דעם ראבינער מען שוי מען מוט מוט פייזענדער.

בעת דער אפשטימנג האבן די אגודה מצ'ארזמנרס אלע אויפיגע פראקציעס אין בעשלאסען צו געבען הרב קריל 1000 זל.

פרעס זעלמאנאווישש גוט אפ א פ'ר-מעהט געגען דעם.

ווייטער קערט אן ברוף פון דער כשרות סאמיסע ווענען בעשטמען א משגיח און עקלעס הו'ין. ה' בערנער בעמאנט דע-ריבר אז ווענען דער כשרות פון דער לאהזער שחיטה, נעהען ארום אין שטאט מיאזס'ע קלאגען, די שחיטה מ'הגנט זיך אין א קלעקלען צושטאנד. מ'ראדף דערפער צוגעשטעלט א טאמן.

פרעס ווינטמאן פארערט אויף די קהלה אויפרעגמען די שחיטה. ה' בער-נער שרעקלעכט, אז די קהלה אין מעגלעך שוין אויפ'ן וועג פון אנמעלדען די שחיטה (?)

פרעס רום פרעזעמירט, דאס אין נעגען רעגולאמין, אויך אין אין בדרושעם נושש פארגעשען א פאזיציע פאר א נאמן.

פרעס האבמאן שטרעלט אנטער, אז די דער פון ה' רגס זענען בחעם; די „אגודה" וועל אנפערן מאנטעל פון בשרות געבען פרעסה אזהר'ס א מעגל, דעם מאמן האט זי שוין זעלבער אין דער פעגל. פרי אויפצופרעבען די אגודה צו מוטמ ערנסט מיט בשרות, לעגט ער פאר צו נעמען 5 יראי שמים פון פער-שטענדיגע „שמבלער" אין אזרשען אזן וואר'פען א גורל, ווער עס זאל ווען נאמן דער פארשלאג אין אבער דורגעגאנגען.

דערליף אין פרעס האבמאן מאלר א „כיר", אז די „אגודה" נרוגט זיך ארגנ-צוגעזאן אין שעלט הייז ר' אויטשע שוחט (לעזוראוויטש) לאזי וועמען זי האט פאר פלעלשונען.

ארבייטער-הייזער אפמאך צווישען מאגיסטראט און ארבייטער.

(:) נעכטען איז א נמערגעשריבען גע-הערען א אפמאך צווישען מאגיסטראט און די ארבייטער שטטרעזשטסקי און לוקעשיק פון וואיסא מכח אויס-פיהרען פון פאליצי בוי-פלעגער און סיטואציע-פלעגער צום בוי פון די אר-בייטער-הייזער אין קאנסטאנטינער חעל-דעל.

אלס מען מיט א שעהנעם אויסזעהן און א שעהנער חלאזונג האט ער געקענט צונעמען דעם הארץ פון איינער פון די רעכטסע ניי-יארקער מעדלעך, די שעהנע, בליהענדע שאכטער פון מיליאנער שעס.

ערשט מיט אייניגע חודשים צוריק האט ער התונה-געהאט מיט מאריא סמיט, וואס האט איהם אין נדן געגעבען א ריזיגען פארמעגען, אין א שענעהם פאלאץ.

מיט אזן קלאם איז ער געווארען איינער פון די רעכטסע מענשען אין ניי-יארק, און בעזיצט א יונגע און שעהנע פרוי, וואס איז מיט'ן גאנצען הארצען געווען צוגעבונדען צו איהם.

זיין מענערישער שעהנקעט און שטולשען פעריט האט ער צו פערדאנקען אלץ: דאס גליק, רעכטום און נאמען.

קיין שום פרוי האט נישט געקענט בעשטעהן זיין שעהן אויסזעהן אין קיין גאנצן האלטונג. ער איז געווען דער אבגאט פון די פרויען.

און דאס אלץ, דאס אלץ דארף זיך איצט מיט אינמאל ענדיגען?

וועט ער אלס שחיגלער דעמאסקירט ווערען און ארעסטירט ווערען פון זיין הויכער שטעלונג און מעגליך, גאהן אין שורמע פאר העמען צוויי פרויען?

קינמאל נישט! און אסילו דאס זאל איהם זיין לעבען אפשטען.

א ציטער-גדען. א שטחעלשער געדאנק איז ארורך זיין מוח. אין וועלכע אזוי וואנדע זאל בעוויסיגט ווערען? — דעמאלס, דעמאלס וואלט ער פרי געהאנגען אין קינער וואלט נישט געשטערט זיין גליק!

ער האט געציטערט פאר זיך אלען. ער האט, בדעה צו בעגעהן א מארד?

ער האט נישט געהאט די דרעסטקייט ארויפצורעדען דאס הארט „מארד", וואלט נישט געהאט בעבזעכען וועכזוקוכען הענדס פערלאנג און זי ברינגעדעם אין הויז? בלויז דער געדאנק צו לעבען מיט צוויי פרויען אונטער אין דאך האט איהם דערשראקען.

נור דעמאלס, וועז ער וועט זי האבען געהאט געבען זיך, וועט ער קענען טון מיט איהר, וואס ער וועט ווילען!

בעי דעם דאזיגען געדאנק האבען זיך זיינע שעהנע אויגען אנגענומען א מאדנעם בלישסשענדיגען גלאנץ.

ער האט א ציטער-גדען דערמאנענדיג זיך, ווי אזוי ער וועט שטעהן פאר די אויגען פון זיין צווייטער פרוי.

צומארגענס האט דושען סקאם זיך אויפגעהויבען פון בעט א דערדר קעלר און א פערמאטערער.

(פארזעצונג פולגט)

דער בריף האט איהם ארעפגעשלייערט פון הימעל פון דעם שטיק פון זיין אויסגע'חלומ'טען גליק!... ווען ער האט געזעהן, אז קיינער לעגט אויף איהם נישט קיין אכט, האט ער דעם בריף דערלייענט ביז צום סוף.

— צי איז דאס מעגליך? — האט ער אויסגערופען — זי וויל מאוינען אין מיין הויז! נאין, נאין, דאס קען קיינמאל נישט געשען!

אבער וואס זאל ער מעשר שין? ער האט נישט געפינען קיין שום אויסוועג אז'אונדהיגער איז ער געגאנגען אדום דער טעצטיג און דערפיהלט געוויס-סענס-ביסען.

ער האט זיך פערגעשטעלט דאס געשטאלט פון חאנד'ן אלס אונשולדיג מעדעל און אלס געשריגע פרוי.

ער האט געזעהן איהר בלייך, אנדעל פנים, אין וועלכען ער האט געלעזענט אזוי פיל ליבע און גוטהערציגקייט.

ער האט געזעהן איהרע טונקעלע, אויסדריקליכע אויגען, וועלכע האבען געליכטען מיט אזוי שטערען צו איהם.

ער האט געזעהן פאר די אויגען אין דעם שענסטען גלאנץ און פראכט די נשמה פון גראף זאנגענטאלס טאכטער, וואס ברענט צו איהם מיט אזוי פיל ליבע און גליבע זיין שבועה.

אלס ערמאהנער דאן-זשוען, פערדרעהען ביז צום מארך פון די בענער, האט ער געוואוסט, מיט אזוי צו פערדרעהען דעם קאם פון דעם יונגען מעדעל, וואס איז שטארק געליבט און געשאצט געווארען פון איהרע עלטערן, און די הערשען בעגען זייער ווילען.

אבער אין אמת זאך האט ער זיך איבערלעבט: די עלטערן הבען נישט געקענט דעם פערפיהרער און זיין אומגליקליכען קינד, זייער אונציג קינד, פערצייהען.

וואנדע איז איהם צום סוף געווארען אומעטיג און ער האט דערפיהלט, אז ער האט די מעהר נישט ליב.

אין א געוויסען טאג האט ער אויפגעהערט פון זיין יונגע פרוי, וואס מיט איהר ליבע האט ער זיך שנעל געזעטיגט, איבערלעבנדיג די אין דער שוועסטער גוטס.

די גראנאדע, וואס ער האט איצט געקלערט, זענען געפאלען די שווערע קלאפ אויף זיין געוויסען.

אין אמעריקא איז ער ארויסגעטרעטען אונטער א פאלשען נאמען און זעהר שנעל זיך פערשאפט אן'ארייגערייס אין דער הענדלערשאפט, אין וועלכער ער האט געפונען דעם ערבן פון זיין לערנשאפט און פערלאנג אויף רעכטום און פרבר.

אלס מען מיט א שעהנעם אויסזעהן און א שעהנער חלאזונג האט ער געקענט צונעמען דעם הארץ פון איינער פון די רעכטסע ניי-יארקער מעדלעך, די שעהנע, בליהענדע שאכטער פון מיליאנער שעס.

ערשט מיט אייניגע חודשים צוריק האט ער התונה-געהאט מיט מאריא סמיט, וואס האט איהם אין נדן געגעבען א ריזיגען פארמעגען, אין א שענעהם פאלאץ.

מיט אזן קלאם איז ער געווארען איינער פון די רעכטסע מענשען אין ניי-יארק, און בעזיצט א יונגע און שעהנע פרוי, וואס איז מיט'ן גאנצען הארצען געווען צוגעבונדען צו איהם.

זיין מענערישער שעהנקעט און שטולשען פעריט האט ער צו פערדאנקען אלץ: דאס גליק, רעכטום און נאמען.

קיין שום פרוי האט נישט געקענט בעשטעהן זיין שעהן אויסזעהן אין קיין גאנצן האלטונג. ער איז געווען דער אבגאט פון די פרויען.

און דאס אלץ, דאס אלץ דארף זיך איצט מיט אינמאל ענדיגען?

וועט ער אלס שחיגלער דעמאסקירט ווערען און ארעסטירט ווערען פון זיין הויכער שטעלונג און מעגליך, גאהן אין שורמע פאר העמען צוויי פרויען?

קינמאל נישט! און אסילו דאס זאל איהם זיין לעבען אפשטען.

א ציטער-גדען. א שטחעלשער געדאנק איז ארורך זיין מוח. אין וועלכע אזוי וואנדע זאל בעוויסיגט ווערען? — דעמאלס, דעמאלס וואלט ער פרי געהאנגען אין קיינער וואלט נישט געשטערט זיין גליק!

ער האט געציטערט פאר זיך אלען. ער האט, בדעה צו בעגעהן א מארד?

ער האט נישט געהאט די דרעסטקייט ארויפצורעדען דאס הארט „מארד", וואלט נישט געהאט בעבזעכען וועכזוקוכען הענדס פערלאנג און זי ברינגעדעם אין הויז? בלויז דער געדאנק צו לעבען מיט צוויי פרויען אונטער אין דאך האט איהם דערשראקען.

נור דעמאלס, וועז ער וועט זי האבען געהאט געבען זיך, וועט ער קענען טון מיט איהר, וואס ער וועט ווילען!

בעי דעם דאזיגען געדאנק האבען זיך זיינע שעהנע אויגען אנגענומען א מאדנעם בלישסשענדיגען גלאנץ.

ער האט א ציטער-גדען דערמאנענדיג זיך, ווי אזוי ער וועט שטעהן פאר די אויגען פון זיין צווייטער פרוי.

צומארגענס האט דושען סקאם זיך אויפגעהויבען פון בעט א דערדר קעלר און א פערמאטערער.

(פארזעצונג פולגט)

הייי-יעהריגער אומזאץ-שטייער

א טויט-קלאפ פאר'ן לאדזער סוחר'טום.

געשאפען א סאנאציע-קאמיסיע ביים סוחרים-פעראיין פיעטריקאווער 10.

(ג) אויף א ספעציעלער זיצונג פון צענטראלען סוחרים, אין פאבריקאנטען-פערבאנד (פעטריקאווער 10) אין געגע-מען אונזער מעטראפאלם געווארען דאס פריסיקע מאטעריאל (צוגעשטעלט דורך ראזענבערג יעדישע סוחרים), וואס אנ-ליסירט דעשלוך די קאמבאנ-אפשלע פאלגען, וואס די לעצטע ארבעטען פון די שאצונגס - קאמיסיעס פאר'ן אומ-זאץ-שטייער האבען געבראכט מיט זיך.

די פערזאמלונג האט ה' ב. ארזנבאנ נעגעבען די פערזאמלונג און פארלעזענ-אז ווהלען א פרעזידיום. מאר אנ'אפ-שטמנג און געוועהלט נעווארען אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג ה' לעזי-סאוויטש, אלס אבשטאנדען די ה'ה וועל-נער און געלאסען, אלס שעקרעטאריען ליים דעם פאקטישען אומזאץ פון די סוחרים, נאר אויפ'ן נראנד פון מאטער-יעלען, וואס עס האט געזאמלט די אנפארמאציע-בירא בי דעם פינאנ-מאמער אין זיך אויך רעגען מיט די מסירות פון קאנקורענטען.

די פאמעטונגען פון אזא אויסזיכ-טען. אין פערשטעהט זיך, אונטערליגט אנשטרענגען פון די סוחרים, און האט געהאלפען די פארזיצונג - פרעזידיום אין דער פלעלונג פון דער פרעגע.

ה' האבמאן לוגט דאן דעם פראבא-לאל פון דער רעזולטאט - קאמיסיע, וועל-כע בעשטעהט אין ווייטערע אלס נעווארען אלס פארזוצער פון דער פערזאמלונג ה' לעזי-סאוויטש, אלס אבשטאנדען די ה'ה וועל-נער און געלאסען, אלס שעקרעטאריען די: ד"ה ראזענבלום און לאסמאן.

די אנוועזענדע פעעזרען מיט אויפ-שטעהן דעם אנרעגונג פון פערשטארבענס פעראנטט-מיטגליד ד"ר זאלצוואכער און ה' ארזנבאנס נוט צום דעם מעמנ-קעמס - און קאבא פערלוסט פון פערבאנד.

ה' האבמאן לוגט דאן דעם פראבא-לאל פון דער רעזולטאט - קאמיסיע, וועל-כע בעשטעהט אין ווייטערע אלס נעווארען אלס פארזוצער פון דער פערזאמלונג ה' לעזי-סאוויטש, אלס אבשטאנדען ה'ה וועל-נער און געלאסען, אלס שעקרעטאריען דעם שטונער גוט אויף אן אמפעטיגע אומזאץ-שטייער אין דער אנוועזענהייט פון ד"ר ראזענבלום אין לאסמאן.

די אנוועזענדע פעעזרען מיט אויפ-שטעהן דעם אנרעגונג פון פערשטארבענס פעראנטט-מיטגליד ד"ר זאלצוואכער און ה' ארזנבאנס נוט צום דעם מעמנ-קעמס - און קאבא פערלוסט פון פערבאנד.

די גענעראל-פערזאמלונג

אין צענטראלען יודישען האנדווערכער-פערבאנד פאלודניאווא 4.

(ג) נעכטען אין אין „פאלאטאוים" פארגעקומען די יערלעכע פערזאמלונג פון צענטראלען יודישען האנדווערער-פערבאנד (פאלודניאווא 4).

האלב 8 אויפגעהויבען האט ה' ב. ארזנבאנס נעגעבען די פערזאמלונג און פארגעלעזענ-אז ווהלען א פרעזידיום. מאר אנ'אפ-שטמנג און געוועהלט נעווארען אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג ה' לעזי-סאוויטש, אלס אבשטאנדען ה'ה וועל-נער און געלאסען, אלס שעקרעטאריען דעם שטונער גוט.

דעם פעראנטווארטלעכען בעריכט פון ד' ה' ראזענבלום אין לאסמאן.

דעם בעריכט מיט אויפ-שטעהן דעם אנרעגונג פון פערשטארבענס פעראנטט-מיטגליד ד"ר זאלצוואכער.

ד' אנוועזענדע פעעזרען מיט אויפ-שטעהן דעם אנרעגונג פון פערשטארבענס פעראנטט-מיטגליד ד"ר זאלצוואכער.

פון דער אסטראווצער ישיבה.

חי מיר הבען שוין מיטגעטעילט אין אין שטיבעל פון פולגאנצא 5 געגריג-דעט געווארען א ישיבה אויפ'ן נאמען פון אסטראווצער רבי'ן ז"ל. אלס גרונד-קאפיטאל אויף דער ישיבה איז אויפ'ן ארט געזאמעלט געווארען 1000 זל. דעם קומענדיגען זונטאג וועלען דיך אנהוי-בען די ליטודים.

אין ועד-הישיבה זענען ארין: הרב ראזענבערג, הרב ראזענשטיין, הרב קירשענבוים, יעקב סילבאן, מ. קאהן, י. לאנדוי, מ. זעלצבערג, מ. רייז, ג. שידלער, מישל רעדזינער, א. רעכטמאן, דוד גלאסבינסקי, מ. חיינאנאק.

התונות, געבורטען און לויות אין לאדז.

(ג) אין משך פון דעם נעכטיגען טאג איז אין דער חיצר ראבינאס-קאנצע-לאריע דורכגעפיהרט געווארען פערמא-ליטעטען אויף 12 לויות, 15 חתונות און 25 געבורטען.

מנוגע דער גרויסער צאהל חתונות, שמועסט מען, אז דאס איז א פרעדזוק פון דעם המנ-ינען חול-המועד...

ZDROJE SOLANKOWE, STACJA KLIMATYCZNA, położone nad Niemnem i otoczone olbrzymimi lasami sosnowymi.

Kąpiele: solankowe, kwasowęglowe, borowinowe.

Hydropatja, Elektroterapja. Kąpiele słoneczno-powietrzne, plaża i kąpiele kaskadowe.

Sucho, słonecznie, wesoło, tanio!

Dużo spacerów i wycieczek. Rybołówstwo. Grzybobrania.

Sezon letni od 15 maja do 30 września.

Informacje: Zarząd Zdrojowiska w Druskienikach, a w Warszawie Biuro w Polskim Klubie Turystycznym, Al. Jerozolimskie 39, tel. 64-36 codz. od 10–1 w poł.

DRUSKIENIKI

לעזט, אהאנדיר

— דאס —

„לאדזער טאגבלאט"

איז שטורם פון לייד'ענשאפטען.

שפאנענדער ראמאן, פול שטוינענדע איבער-לעבונגען און ליבעס-איזאנטורעס.

(5-טע פארזעצונג)

ער האט איהם שוין געהאלט א צשטרייטער אויפהערען מיט'נענדיג, אז עס נעהט דא הענגען עפיס א נדבה, אבער די נייגעריגקייט האט איהם גובר געווען און ער האט שנעל דעם בריף געעפענט. בעלד ווי ער האט איבערגעלעזענ די ערשטע שורות האט א טיעף בלייכקייט בעדעקט זיין פנים און דאס פאפיר האט געגומען ציטערן אין זיינע הענד. ער האט געלעזענ:

אונגעטרייער, בעליבטער מאן!..

ער האט איבערגעלעזענ א צווייטן שורות און וויטער נישט געקענט לעזענען.

— אך, נאט — האט ער געזיפצט ווי אין אהנמאכט און אראפגעלעגט די האנד מיט'ן בריף.

ער האט שווער געאטעמט און א פער שטענערער געקוקט פאר זיך.

ער איז געווען ענטדעקט, די אפקירט אלס שווינדלער און מאן פון צוויי פרויען. זיין פערפיהרער, פערלאזענע, נגע פרוי, זיין הונדע איז געקומען דא-אהער קיין ניי-יארק און זיך הענגען אלץ דערהאוסס!

האט וועט ער טון?

א קאלטער שויער איז אין שווערץ פראפענס גערונען אויף זיין שטערן. ער האט איצט נישט געקענט זיך אויפהערען צו דער, וואס רופט זיך זיין פרוי און הערט אויף איהם אין פאלען. בלויז דער געדאנק פון דער צווייטער פרוי האבען איהם דערשראקען. ער איז געווען אין אויף דער אויגען.

ער האט געזעהן איהרע טונקעלע, אויסדריקליכע אויגען, וועלכע האבען געליכטען מיט צוויי שטערן אויף איהם.

ער האט געזעהן איהרע פנים, אין וועלכען ער האט געלעזענט אזוי פיל ליבע און גוטהערציגקייט.

ער האט געזעהן איהרע טונקעלע, אויסדריקליכע אויגען, וועלכע האבען געליכטען מיט אזוי פיל ליבע און גלויבע זיין שבועה.

אלס ערמאהנער דאן-זשוען, פערדרעהען ביז צום מארך פון די בענער, האט ער געוואוסט, מיט אזוי צו פערדרעהען דעם קאם פון דעם יונגען מעדעל, וואס איז שטארק געליבט און געשאצט געווארען פון איהרע עלטערן, און די הערשען בעגען זייער ווילען.

אבער אין אמת זאך האט ער זיך איבערלעבט: די עלטערן הבען נישט געקענט דעם פערפיהרער און זיין אומגליקליכען קינד, זייער אונציג קינד, פערצייהען.

וואנדע איז איהם צום סוף געווארען אומעטיג און ער האט דערפיהלט, אז ער האט די מעהר נישט ליב.

אין א געוויסען טאג האט ער אויפגעהערט פון זיין יונגע פרוי, וואס מיט איהר ליבע האט ער זיך שנעל געזעטיגט, איבערלעבנדיג די אין דער שווערסטער נוטס.

די גראנאטע, וואס ער האט איצט געקלערט, זענען געפאלען די שווערע קלאפ אויף זיין געוויסען.

אין אמעריקא איז ער ארויסגעטרעטען אונטער א פאלשען נאמען און זעהר שנעל זיך פערשאפט אן'ארייגערייס אין דער הענדלערשאפט, אין וועלכער ער האט געפונען דעם ערבן פון זיין לערנשאפט און פערלאנג אויף רעכטום און פרבר.

אלס מען מיט א שעהנעם אויסזעהן און א שעהנער חלאזונג האט ער געקענט צונעמען דעם הארץ פון איינער פון די רעכטסע ניי-יארקער מעדלעך, די שעהנע, בליהענדע שאכטער פון מיליאנער שעס.

ערשט מיט אייניגע חודשים צוריק האט ער התונה-געהאט מיט מאריא סמיט, וואס האט איהם אין נדן געגעבען א ריזיגען פארמעגען, אין א שענעהם פאלאץ.

מיט אזן קלאם איז ער געווארען איינער פון די רעכטסע מענשען אין ניי-יארק, און בעזיצט א יונגע און שעהנע פרוי, וואס איז מיט'ן גאנצען הארצען געווען צוגעבונדען צו איהם.

זיין מענערישער שעהנקעט און שטולשען פעריט האט ער צו פערדאנקען אלץ: דאס גליק, רעכטום און נאמען.

קיין שום פרוי האט נישט געקענט בעשטעהן זיין שעהן אויסזעהן אין קיין גאנצן האלטונג. ער איז געווען דער אבגאט פון די פרויען.

און דאס אלץ, דאס אלץ דארף זיך איצט מיט אינמאל ענדיגען?

וועט ער אלס שחיגלער דעמאסקירט ווערען און ארעסטירט ווערען פון זיין הויכער שטעלונג און מעגליך, גאהן אין שורמע פאר העמען צוויי פרויען?

קינמאל נישט! און אסילו דאס זאל איהם זיין לעבען אפשטען.

א ציטער-גדען. א שטחעלשער געדאנק איז ארורך זיין מוח. אין וועלכע אזוי וואנדע זאל בעוויסיגט ווערען? — דעמאלס, דעמאלס וואלט ער פרי געהאנגען אין קיינער וואלט נישט געשטערט זיין גליק!

ער האט געציטערט פאר זיך אלען. ער האט, בדעה צו בעגעהן א מארד?

ער האט נישט געהאט די דרעסטקייט ארויפצורעדען דאס הארט „מארד", וואלט נישט געהאט בעבזעכען וועכזוקוכען הענדס פערלאנג און זי ברינגעדעם אין הויז? בלויז דער געדאנק צו לעבען מיט צוויי פרויען אונטער אין דאך האט איהם דערשראקען.

נור דעמאלס, וועז ער וועט זי האבען געהאט געבען זיך, וועט ער קענען טון מיט איהר, וואס ער וועט ווילען!

בעי דעם דאזיגען געדאנק האבען זיך זיינע שעהנע אויגען אנגענומען א מאדנעם בלישסשענדיגען גלאנץ.

ער האט א ציטער-גדען דערמאנענדיג זיך, ווי אזוי ער וועט שטעהן פאר די אויגען פון זיין צווייטער פרוי.

צומארגענס האט דושען סקאם זיך אויפגעהויבען פון בעט א דערדר קעלר און א פערמאטערער.

(פארזעצונג פולגט)

איין ברוד ער דעם אנדערעי שטעכט מיט א מעסער.

חיל ער האט נישט געלאזט שלאגען די מוטער.

(§) אויף מארגן 5 וואלנט דו פאמ־ליע קעסם, וואס בעשטעהט פון דער מוטער ראזאלינא און זוין זאלמן, דער 21־יאהריגער הערש אין דער 33־יאה־רוגער צאמאנ. אנטאנו האט מיט אלץ יאהר צרות חתונה געהאט. דאס מוטב איז אבער פון אנהב אנטלאפען. מיט א צוויי שבועה האט ער זיך פער־לאסט אין א נשוועכער סאבוטא ראנאנ־סקא פון 6 שערפען נאס 36 אין האט קשראלט ארטנגעכען זין געלומבע צו דער מוטער אין שטוב. די לעצטע האט אבער נישט געוואלט גלייבען זין צו אזא חתונה „נא וויארע". עס איז דערנאך אזעלכע מאמר אין זאהן ספרד אבגע־נאנגען מחלוקת. קעלמען בעת א קריגע־רע איז דער תלשיט בעשאלען דו מוטער אין זו אנגעהיכען שטארק צו שלאגען. עס האט זיך אריינגעמישט דער יונגע־רער ברודער, וועלכער פערטרעטען דו מוטער. דער עלטערער ברודער האט רען אין צוריקגעלאפט א מעסער אין ארטנגעשטאנען דעם יונגערען אין הארץ. דערליך איז ער גענעסען פא־נאמאוויע דאס דעם שטער פערוואנ־דעטען ערטרולט חולי אין אויף זין וואנש אנהם אנגעגעלאזען אין שטוב. פאליצע זולט דעם עגטקיגעם מערדער צוזאמען מיט אין דערנאך אין אין אין